

Varbergs miljömål

Varbergs
kommun

Foto: Johnér

Gemensamma mål för en gemensam framtid

Vilken värld vill vi leva i? Vilken typ av miljö vill vi ge i arv till våra barn och barnbarn? Allt vi gör lämnar avtryck i miljön på olika sätt och av olika omfattning. Därför finns det all anledning att stanna upp i tid och ställa sig frågan vad vi kan göra för att skapa en bättre miljö nu och på sikt. Vi har alla ett ansvar att tänka på våra efterkommande. Och eftersom vi alla är en del av miljön har vi alla möjligheter att göra något åt den.

I den här broschyren kan du läsa om vilka miljömål Varbergs kommun har satt upp inför år 2015, vad vi gör, och vad vi ska göra för att nå dem. Miljömålen finns inom fyra olika områden: Klimat och luft, Vatten, Mark, byggande och boende samt Natur och biologisk mångfald. Dessutom presenterar vi en hel del enkla tips på vad du själv kan göra för att skapa en bättre gemensam framtid till både nytta och till nöje. Trevlig läsning!

Sveriges miljömål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljömål för Sverige. Miljömål har sedan formulerats på regional nivå – som i exempelvis Halland, och på lokal nivå – som i Varbergs kommun.

Varberg – en ekokommun

Visste du att Varbergs kommun är en ekokommun sedan 1993? Det betyder att vi var pionjärer i arbetet för ett uthålligt samhälle och att vi är med i Föreningen Sveriges Ekokommuner sedan starten 1995.

SVERIGES EKO Kommuner

Klimat och luft

Växthusgaserna fungerar som ett täcke runt jordklotet. Utan växthusgaserna i atmosfären skulle medeltemperaturen vara cirka -18°C istället för som nu $+15^{\circ}\text{C}$. Idag leder människans livsföring till att växthuseffekten förstärks och att temperaturen stiger. Detta sker främst genom förbränning av fossila bränslen som olja, kol och naturgas. Koldioxid är den växthusgas som påverkar mest.

Utsläpp av luftföroreningar från transporter och energiproduktion står för merparten av luftföroreningar i svenska tätorter. Utsläpp från vägtrafik och småskalig vedeldning sker på låg höjd, vilket gör människor särskilt exponerade.

Så blir klimatet och luften bättre

Utsläppen av växthusgaser kan minskas genom en god fysisk planering, miljövänligare fordon och ett ökat resande med kollektivtrafik och cykel. Då blir samtidigt luften bättre. Att ta tillvara spillvärme och satsa på förnyelsebar energi som solenergi, biobränsle, vattenkraft och vindkraft för produktion av el och värme är andra betydelsefulla åtgärder. Gamla vedpannor kan bytas mot miljögodkända.

Varbergs miljömål 2008-2015

1. Klimatpåverkan ska minska genom ökad energieffektivisering och minskad användning av fossila bränslen. Den lokala produktionen och användningen av förnyelsebar energi ska öka.
2. Utsläppet av koldioxid per invånare i Varbergs kommun ska som ett medelvärde för perioden 2010-2012 vara mindre än 4 ton per år, vilket motsvarar en minskning med cirka 10 procent jämfört med 2000 års nivå.
3. Senast år 2012 ska det finnas en lokal produktion av biogas på minst 19 GWh per år som levereras som fjärrvärme till fastigheter samt som fordonsgas.
4. Energianvändningen i kommunens fastigheter ska effektiviseras och baseras på förnyelsebara energikällor.
5. Fordon som kommunen köper in eller ingår leasingavtal om ska vara miljöfordon. Minst 20 procent ska vara gasdrivna fordon.

Så här når vi målen tillsammans

Vi på kommunen

- Arbetar för ökat cyklande och resande med kollektivtrafik
- Kommunens energibolag fortsätter utbyggnaden av fjärrvärmenätet och planerar fler vindkraftverk
- Tillhandahåller klimat- och energirådgivning för kommuninvånare
- Planerar att producera biogas genom att uppgradera rötgasen från Getteröverket
- Byter ut oljepannor till andra energikällor för uppvärmning i våra fastigheter
- Genomför en energisparkampanj i våra fastigheter
- Väljer enbart miljöfordon vid inköp eller leasing av fordon

Detta kan du göra

- Välj i första hand cykel eller kollektivtrafik
- Lär dig köra bil bränslesnålt
- Samåk flera i bilen
- Välj energisnåla produkter
- Byt från el- och oljeuppvärmning till fjärrvärme, bergvärme eller pelletseldning.
- Se över husets isolering och byt till 3-glasfönster
- Köp "grön" el
- Byt till lågenergilampor
- Sänk inomhustemperaturen (för varje grad du sänker temperaturen, sänker du dina uppvärmningskostnader med 5 procent)
- Köp miljövänlig bensin till din gräsklippare eller välj en hand- eller eldriven

Vatten

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel. Dricksvattnet hämtas från yt- eller grundvattentäkter som påverkas av mänsklig aktivitet. En liten mängd föroreningar kan skada vattnet i ett stort område.

Nedfallet av försurande ämnen har minskat på senare år. I kombination med omfattande kalkning av våra sjöar, våtmarker och vattendrag har detta bidragit till att naturen och fiskebeståndet i våra sjöar sakta kan återhämta sig. Övergödningen av våra vattendrag är ett annat problem. Till denna bidrar trafik, industrier, jord- och skogsbruk samt enskilda och kommunala avlopp.

Så får vi rent dricksvatten, levande sjöar och hav

Genom att satsa på miljövänligare fordon, minska utsläppen från industrin och tillförseln av gödningsmedel inom jord- och skogsbruk är mycket vunnet. Återhållsamhet vid användning av kemiska medel i hushållen samt lokalt omhändertagande av dagvatten minskar belastningen på reningsverken. Att anlägga och återskapa våtmarker, skyddszoner, dammar och andra kvävefällor längs sjöar och vattendrag minskar belastningen på vattenområdena.

Varbergs miljömål 2008-2015

1. Senast år 2015 ska minst 95 procent av antalet sjöar som är större än 1 hektar inte vara drabbade av försurning orsakad av människan.
2. De av människan orsakade vattenburna utsläppen av fosforföreningar till sjöar, vattendrag och kustvatten ska som ett medelvärde för perioden 2013-2015 vara minst 15 procent lägre jämfört med 2000 års nivå.
3. De av människan orsakade vattenburna utsläppen av kväveföreningar till kustvatten ska som ett medelvärde för perioden 2013-2015 vara minst 30 procent lägre jämfört med 2000 års nivå.
4. Senast år 2010 har vattenråd bildats och det finns åtgärdsprogram för lokala avrinningsområden för att förbättra vattenkvaliteten inom kommunen.
5. Senast år 2010 ska nya eller reviderade vattenskyddsområden och föreskrifter vara upprättade för alla kommunens yt- och grundvattentäkter.
6. Grundvattenförekomster som kan nyttjas för framtida dricksvattenbehov ska skyddas.
7. Senast år 2015 ska marina miljöer med höga naturvärden ha ett långsiktigt skydd.
8. Badvattnet vid de kommunala badplatserna ska alltid vara av hög kvalitet.

Så här når vi målen tillsammans

Vi på kommunen

- ☘ Minskar försurningens effekter genom att kalka sjöar och vattendrag
- ☘ Arbetar för lokal rening av dagvatten
- ☘ Skyddar kommunens vattentäkter genom att uppdatera vattenskyddsområden och skyddsföreskrifter

Detta kan du göra

- ☘ Välj i första hand fosfatfria tvätt- och maskindiskmedel och överdosera inte
- ☘ Häll aldrig ut farliga kemikalier på marken eller i avloppet
- ☘ Välj kranvatten istället för vatten på flaska
- ☘ Tvätta inte bilen på gatan. Välj en station där det finns vattenrening
- ☘ Om du har enskilt avlopp, se till att du har ett effektivt och miljövänligt system
- ☘ Vänd dig till Miljö- och hälsoskyddskontoret om du vill kontrollera kvaliteten på ditt enskilda brunnsvatten

Mark, byggande och boende

Var vi bor och arbetar påverkar våra dagliga resor. Reseavstånd och behov av transporter ökar ständigt. En god samplanering av infrastruktur och bebyggelse är därför viktigt.

Att bostäder och lokaler är sunda betyder mycket för vår hälsa. Det är viktigt att åtgärda eventuella höga radonhalter. Höga bullernivåer påverkar också hälsan. Det finns markområden som är förorenade, i huvudsak från tidigare industrier och andra verksamheter. Idag finns cirka 100.000 kemiska ämnen på marknaden inom EU. Dessa farliga ämnen kan finnas i väldigt små mängder i olika produkter som lysrör, lösningsmedel, spilloljor och batterier. Sammantaget gör de stor skada om de hamnar fel.

Så får vi en bättre boendemiljö

Ett koncentrerat bostadsbyggande ger ökat underlag för kollektivtrafik. Korta avstånd och säkra cykelbanor stimulerar ökat cyklande. Bullerdämpande åtgärder kan sättas in där det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Återvinning av förpackningar och andra varor innebär minskade avfallsmängder och bättre hushållning med naturresurser. Hit hör även återanvändning av betong, asfalt, sten och grus.

Varbergs miljömål 2008-2015

1. Senast år 2012 ska de förorenade områdena i riskklass 1 vara undersökta och en god bild ha skaffats av förhållandena i den nordvästra delen av Varbergs stad.
2. Ny bebyggelse ska i ökad omfattning planeras så att det finns goda förutsättningar att utnyttja kollektivtrafik och cykel.
3. Antalet människor som utsätts för trafikbullerstörningar överstigande de riktvärden som riksdagen ställt sig bakom för buller i bostäder ska ha minskat med 5 procent år 2010, jämfört med år 2000.
4. Av den totala mängden hushållsavfall ska andelen insamlat material för återvinning (papper, glas, metall och plast) vara högre år 2010 jämfört med år 2000.
5. Senast år 2010 ska radonhalten i alla skolor och förskolor vara lägre än 200 Bq/m³ luft.
6. Kommunen ska i eget byggande och i entreprenader använda naturgrus enbart när ersättningsmaterial inte kan komma ifråga med hänsyn till användningsområdet.

Så här når vi målen tillsammans

Vi på kommunen

- Undersöker och sanerar de mest förorenade markområdena
- Planerar för fler bostäder i goda kollektivtrafiklägen och med rimliga cykelavstånd till arbete, skola och service
- Kartlägger trafikbuller i staden och utför trafikbullerdämpande åtgärder
- Källsorterar avfall på våra arbetsplatser
- Åtgärdar skolor och förskolor så att gränsvärden för radon underskrids
- Ställer krav på byggentreprenörer så att naturgrus används undantagsvis

Detta kan du göra

- Källsortera och lämna material för återvinning på återvinningsstationer och återvinningscentraler
- Lämna in allt farligt material till återvinning, deponering eller destruktion
- Minska sopmängden genom att kompostera
- Vänd dig till Miljö- och hälsoskyddskontoret vid misstanke om höga radonhalter i din bostad, eller till fastighetsägaren om du själv inte äger bostaden.

Natur och biologisk mångfald

Den biologiska mångfalden är grunden för allt liv och spelar en avgörande roll för människors överlevnad och välfärd. En artrikedom behövs för att det naturliga biologiska systemet ska fungera. Om livsmiljön förstörs eller blir för liten kan en art påverkas negativt. Områden med ädellövskog är artrika och hyser ett stort antal rödlistade arter.

Den biologiska mångfalden minskar vilket sätter ekosystemet ur balans. De främsta orsakerna till detta är nedläggning av jordbruk, igenväxtning av betesmarker och torrläggning av våtmarker som alla hyser ett rikt djur- och växtliv. Men också ett överutnyttjande av fiskeresurserna samt övergödning som hotar de marina ekosystemen.

Så håller vi ekosystemet i balans

Genom att bevara det öppna jordbrukslandskapet och bruka jorden med rätt metoder förhindras en större del av våra växter och djur att försvinna. En större efterfrågan på ekologiska livsmedel bidrar till att kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel används i mindre utsträckning. Betande djur håller hedar och havsstrandängar öppna. Våtmarker kan återskapas och nya anläggas. Värdefulla naturområden skyddas genom bildande av naturreservat, Natura 2000 eller annat områdesskydd. Fiskevatten

kan fredas och konstgjorda fisklekplatser anläggas. Genom att satsa på specifika naturvårdsprojekt kan den biologiska mångfalden bevaras eller till och med ökas.

Varbergs miljömål 2008-2015

1. Den våtmarksareal som fanns i kommunen år 2005 ska inte minska. Senast år 2015 har minst 120 hektar våtmark nyanlagts eller återskapats i odlingslandskapet med utgångspunkt från år 2005.
2. Minst 15 procent av de kommunala storhushållens totala livsmedelsinköp ska vara ekologiska senast år 2010 samt efterhand, när det är möjligt, öka inköpen av närproducerade varor.
3. De ur naturvårdssynpunkt mest värdefulla skogsarealerna i kommunen ska ha ett långsiktigt skydd samtidigt som de är tillgängliga för rekreation och friluftsliv.
4. Kommunalt ägda natur- och skogsområden ska vårdas så att naturvärdena säkerställs samt att värdena för rekreation och friluftsliv bevaras och tas tillvara.
5. Kommunen ska aktivt arbeta för att skydda och bevara den biologiska mångfalden. Bevarandestatusen för hotade arter i kommunen ska förbättras.

Så här når vi målen tillsammans

Vi på kommunen

- ☞ Ger ekonomiskt stöd till markägare som vill anlägga våtmarker och bevara den biologiska mångfalden
- ☞ Utvecklar parker, grönområden och tätortsnära skogar
- ☞ Köper in ekologiska livsmedel, och om möjligt närproducerade

Detta kan du göra

- ☞ Välj oftare ekologiska och närproducerade livsmedel
- ☞ Visa hänsyn när du är ute i naturen
- ☞ Respektera bestämmelser för fiske och skyddade land- och vattenområden
- ☞ Plocka inte blommor som är fridlysta och fiska inte fredade arter
- ☞ Odlar gärna gamla svenska sorter av blommor och fruktträd

Varbergs miljömål

De lokala miljömålen för Varbergs kommun 2008-2015 antogs av kommunfullmäktige i Varberg den 18 mars 2008. Varje år kommer en uppföljning av målen att göras.

Vill du veta mer? Kontakta Planeringskontoret, telefon 0340-880 00, www.varberg.se/miljo. Läs mer om regionala och nationella miljömål på www.miljomal.nu och om Sveriges Ekokommuner på www.sekom.nu.

Statliga bidrag till lokala och kommunala naturvårdsprojekt är medfinansier för genomförandet av detta projekt.

**Varbergs
kommun**

Postadress: Varbergs kommun, 432 80 Varberg
Telefon växel: 0340-880 00 • Telefax: 0340-67 64 52
E-post: ks@kommunen.varberg.se • www.varberg.se

